

Sygn. akt I ACz 1331/13

POSTANOWIENIE

dnia 11 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Władysław Pawlak
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSO (del) Krzysztof Hejosz (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 września 2013 r. w K.

sprawy z powództwa A. M., L. M.

przeciwko Staroście Powiatu (...)

o ochronę dóbr osobistych

na skutek zażalenia powodów od postanowienia

Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 26 kwietnia 2013 r. sygn. akt I C 438/12

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1331/13 **UZASADNIENIE**

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2013 r. wydanym w sprawie z powództwa A. M. i L. M. przeciwko Staroście Powiatu (...) o ochronę dóbr osobistych i zapłatę (sygn. akt I C 438/12) oddalił wniosek powodów o udzielenie zabezpieczenia. Jak wynika z pisemnego uzasadnienia sporządzonego do tego orzeczenia, A. M. i L. M. wystąpili z powództwem przeciwko Powiatowi (...) o ochronę dóbr osobistych. Żądali złożenia przez stronę pozwaną oświadczenia usuwającego skutki naruszenia dóbr osobistych oraz zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania w łącznej kwocie 14 000 zł. Naruszenia dóbr osobistych oraz szkody upatrywali w zalewaniu ich nieruchomości przez wodę spływającą z drogi powiatowej S. – C. - J.. Ich zdaniem było to spowodowane wykonaniem w sposób nieprawidłowy remontu drogi, w tym przepustu pod drogą, który zatyka się, co doprowadza do przelewania się wody przez jezdnię i zalewania ich domu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że odpowiedzialność za taki stan rzeczy ponoszą powodowie, którzy znajdujący się przy ujściu przepustu rów zastąpili rurą o zbyt wąskim przekroju. Powodowie złożyli w trakcie procesu kopię zleconej przez Wójta Gminy D. opinii biegłego w zakresie postępowania wodnoprawnego, w której pojawiają się stwierdzenia wskazujące na to, że zastosowana przez powodów rura ma zbyt mały prze-krój, co wpływa na przelewanie się wody. Na rozprawie w dniu 26 marca 2013r. dopuszczono dowód z opinii biegłego hydrologa na okoliczność wyjaśnienia w/w spornych kwestii.

Powodowie wnieśli o udzielenie zabezpieczenia niemajątkowych roszczeń o zaniechanie/zaprzestanie naruszeń dóbr osobistych i przysługującego im prawa własności poprzez wykonanie przez pozwanego odpowiednich urządzeń po

przeciwnej stronie drogi tj. osadnika i kraty na przelewie przepustu, po wcześniejszym odmuleniu go i alternatywnie lub łącznie z tym wykonanie brakującego odcinka rowu po przeciwnej stronie drogi, co miałyby pozwolić na odprowadzenie wody z pominięciem ich nieruchomości. Ich zdaniem wiosną dojdzie do ponownego zalewania ich nieruchomości i co za tym idzie naruszenia ich dóbr osobistych.

W swych rozważaniach sąd pierwszej instancji wskazał, że wskazane okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że roszczenie powodów zostało uprawdopodobnione w dostatecznym stopniu. W co najmniej takim samym lub nawet wyższym stopniu jest prawdopodobne, że za-lewanie nieruchomości jest spowodowane działaniem powodów, a nie pozwanego. Wskazuje na to kopia opinii specjalisty, którą przedłożyli sami powodowie. Poza tym jednak ich wnio-sek nie zmierza do zabezpieczenia roszczenia objętego pozwem. Powodowie nie domagają w pozwie zaprzestania naruszeń swoich dóbr na przyszłość. Roszczenie niemajątkowe odnosi się do zobowiązania Powiatu do przeproszenia powodów za zalewanie nieruchomości w prze-szłości. Tymczasem zabezpieczenie ma na celu zabezpieczyć przed takimi naruszeniami w przyszłości. W żaden sposób zabezpieczenie nie umożliwi, ani nie ułatwi wykonania wyroku uwzględniającego ewentualnie niemajątkowe żądanie powodów. Nie ma więc interesu pra-wnego w jego udzieleniu. Ponadto gdyby nawet przyjąć, że celem postępowania jest zobowiązanie pozwanego do wykonania prac powstrzymujących spływ wody na ich działkę, do czego nie ma podstaw, to zabezpieczenie zmierzałoby wbrew dyspozycji art. 731 k.p.c. do zaspokojenia roszczeń powodów.

Zażalenie na powyższe postanowienie wnieśli powodowie zaskarżając go w całości zarzucając mu naruszenie art. 730 §1 k.p.c. w zw. z art. 730¹ §1 k.p.c. art. 731 k.p.c. w zw. z art. 735 §2¹ k.p.c. oraz art. 738 k.p.c. i domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia, ewentualnie uchylenia go i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że przedmiotem żadanego przez powodów zabezpieczenia jest nakazanie przez sąd aby Powiatowy Zarząd Dróg w L. wykonał urządzenia zabezpieczające w sposób alternatywny lub w sposób łączny w zależności od tego jaki sąd uzna za lepiej zabezpieczający prawa powodów według sprecyzowanej wersji A lub B. Sami powodowie przychyłali się do sposobu B który miałyby polegać na wykonaniu przez w/w podmiot odcinka rowu przydrożnego odwadniającego po naprzeciwległej do nierucho-mości powodów stronie drogi powiatowej nr (...) na długości wskazanej na mapie dołączo-nej do pozwu. Skarżący wykazując swój interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia wskaza-li, że domagają się w pozwie zaprzestania naruszania ich dóbr osobistych również na przy-szłość. Brak zabezpieczenia będzie powodować powtarzające się zalewanie nieruchomości powodów wywołując u nich strach o własne zdrowie i mienie. W zakresie uprawdopodobnie-nia roszczenia powołano się w zażaleniu na szereg dowodów na poparcie roszczenia, a strona pozwana nie kwestionowała faktu zalewania nieruchomości. Nadto zgodnie z art. 755 §2¹ k.p.c. nie stosuje się przepisu dt zakazu udzielenia zabezpieczenia, które zmierzałoby do zaspokojenia roszczenia. W tym przypadku zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionych skutków w postaci podmywa-nia ich domu mieszkalnego. Sąd pierwszej instancji pominął opinie i ekspertyzy przedłożone przez powodów w których żądanie wykonania w ramach zabezpieczenia ok. 20 metrów rowu odwadniającego położonego w pasie drogowym nie wydaje się daleko idącym żądaniem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje: zażalenie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie

Przystępując do rozpoznania sprawy należy na wstępie wskazać, że zgodnie z art. 730 §1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Niewątpliwie sprawa ta jest sprawą cywilną w rozu-mieniu art. 1 k.p.c. Nadto przedmiotem zabezpieczenia jest roszczenie w znaczeniu proceso-wym, o czym świadczy żądanie powodów w świetle unormowania art. 730¹ §1 k.p.c. Warun-kiem koniecznym do udzielenia zabezpieczenia jest uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia przez stronę postępowania. Przepis ten regu-luje trzy zasadnicze dla postępowania zabezpieczającego kwestie: określenie legitymowanych osób do żądania udzielenia zabezpieczenia, przesłanki zasadności żądania udzielenia zabez-pieczania oraz przesłanki, jakimi winien się kierować sąd udzielając zabezpieczenia. W oko-licznościach tej rozpoznawanej sprawy bezspornie powodowie są osobami legitymowanymi do

wystąpienia z żądaniem udzielenia zabezpieczenia. W przepisie art. 730¹ §1 k.p.c. ustawo-dawca wskazał na przesłanki zasadności żądania udzielenia zabezpieczenia, tj. uprawdopodobnienie roszczenia oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Obie te przesłanki muszą zostać spełnione kumulatywnie, z wyjątkiem przypadków wprost w ustawie przewidzianych (co w niniejszej sprawie nie występuje- np. z art. 753 k.p.c.).

Zdaniem sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy miał podstawy do uznania, że w tej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że powodowie uprawdopodobnili istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Interes taki występuje bowiem wtedy gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie wydanego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania. Nie wystarczy zatem samo twierdzenie o zaistnieniu wymienionych okoliczności. To twierdzenie musi być poparte źródłami, które czynią prawdopodobnym stan, o którym mowa w tym przepisie. Udzielenie zabezpieczenia może również nastąpić także w sprawie, w której wydane orzeczenie nie będzie podlegać wykonaniu w drodze egzekucji. Należy jednak mieć na uwadze, że czym innym jest wykazywanie interesu prawnego, a zupełnie inny charakter ma posiadanie przez osoby ubiegające się o udzielenie im zabezpieczenia tzw. interesu faktycznego, który jest pojęciem nie objętym normą art. 730 i n. k.p.c. Z tym drugim przypadkiem mamy do czynienia w tej sprawie gdyż powodowie wskazują wyłącznie na przyszłe zdarzenia jakie mogą nastąpić w związku opadami deszczu, co może prowadzić do kolejnego zalewania ich nieruchomości. W tym zakresie powodowie zasadnie powołując się na przepis art. 755 §2¹ k.p.c. wskazując, że przepisu art. 731 k.p.c. nie stosuje się w zakresie w jakim zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla niego skutków. Należy jednak pamiętać, iż dobór możliwych sposobów zabezpieczenia winien uwzględniać materialno prawny charakter roszczenia, którego ochrona stanowi interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Trudno zatem w tych okolicznościach sprawy uznać, że nie wykonanie rowu odwadniającego z dodatkowymi pracami opisanymi we wniosku na czas trwania postępowania, co miałby uczynić zobowiązany, miałoby uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia (o ile będzie ono korzystne dla powodów) lub w inny sposób uniemożliwić lub poważnie utrudnić osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Nawet jeśli powodowie domagają się złożenia stosownego oświadczenia w formie przeprosin, które mają zawierać deklarację, że pozwany ma przedsięwziąć „...wszelkie niezbędne środki, aby zapobiec powtarzaniu się takiej sytuacji w przyszłości” to nie oznacza, że brak zabezpieczenia w formie której żądanie zostało sprecyzowane we wniosku o udzielenie zabezpieczenia spowoduje, że zostanie spełniona przesłanka przewidziana w art. 730¹ §1 i 2 k.p.c. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 738 k.p.c. sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie. Nadto z dotychczasowego przebiegu postępowania w sprawie wynika, że przyczyny zalewania nieruchomości należącej do powodów są sporne i niejednoznaczne. Rozpoznając wniosek, sąd nie może udzielić zabezpieczenia roszczenia w szerszym zakresie, niż tego żądał uprawniony. Sąd nie jest również uprawniony do zastosowania innego sposobu zabezpieczenia niż żądany we wniosku zwłaszcza, że musi brać pod uwagę treść z przesłanek opisaną w art. 730¹ §3 k.p.c. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd musi uwzględniać interesy stron postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Zakres prac potrzebnych do wykonania w ramach zabezpieczenia jakiego domagają się powodowie (mając na uwadze treść ich żądania w zakresie ochrony dóbr osobistych), ich trwałość oraz realizację (zapewne) poprzez stosowanie ustawy o zamówieniach publicznych powoduje, że sąd pierwszej instancji rozpoznając wniosek o zabezpieczenie mógł dojść do przekonania, że żądany sposób zabezpieczenia obciążałby obowiązanego ponad potrzebę, a ewentualnie cel udzielenia zabezpieczenia może być osiągnięty przy wykorzystaniu innych, mniej uciążliwych sposobów (np. wymagających współpracy i zgody na ich dokonanie przez samych powodów, na co wskazywała strona pozwana). W takim przypadku gdy sąd nie jest uprawniony do stosowania innych niewskazanych przez uprawnionego sposobów zabezpieczenia, wniosek o udzielenie zabezpieczenia winien zostać oddalony.

Reasumując powyższe rozważania należało uznać zaskarżone postanowienie za prawidłowe lecz z powołaniem się na inne przesłanki i motywy niż opisane w jego pisemnym, uzasadnieniu, którymi kierował się Sąd Okręgowy. Żądanie powodów jest w świetle ich żądania oraz związania sądu pierwszej instancji wskazanym sposobem zabezpieczenia oczywiście bezzasadne. Powodowie nie uprawdopodobnili istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia,

co czyni w świetle art. 730¹ §1 k.p.c. niezasadnym ich wniosek. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.